

Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς

Ενότητα: Χρηματοπιστωτικά Μέσα (Δ.Π.Χ.Α. 9)

Τι θα δούμε σε αυτή την ενότητα

Στην ενότητα αυτή παρουσιάζονται πρακτικά παραδείγματα που αφορούν:

- ✓ Στην αναγνώριση των χρηματοοικονομικών μέσων
- ✓ Στη μεταγενέστερη επιμέτρηση των χρηματοοικονομικών μέσων,
- ✓ Στην παύση αναγνώρισης ενός χρηματοοικονομικού μέσου, και
- ✓ Στην απομείωση των χρηματοοικονομικών μέσων,
- ✓ Στην αναγνώριση και επιμέτρηση παραγώγων χρηματοπιστωτικών μέσων.

1ο. Παράδειγμα αναγνώρισης χρηματοοικονομικών μέσων

Δεδομένα: Κατά τη διάρκεια της χρήσης 2021 η Εταιρεία ΔΡΑΣΤΙΚΗ Α.Ε. προέβη στις ακόλουθες συναλλαγές:

- α) Αγορά τοις μετρητοίς μετοχών που διαπραγματεύονται στο Χρηματιστήριο Αθηνών έναντι 200.000 ευρώ. Η αγορά επιβαρύνεται με έξοδα και προμήθειες 8.000 ευρώ. Η Εταιρεία καταχώρησε τις μετοχές αυτές στην κατηγορία «αποτιμώμενες στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων».
- β) Αγορά ομολόγου τριετούς διάρκειας ονομαστικής αξίας 1.000.000 ευρώ καταβάλλοντας το ποσό των 900.000 ευρώ (αγορά υπό το άρτιο) και προμήθεια αγοράς 5.000 ευρώ. Το ομόλογο εντάχθηκε στην κατηγορία «μεταγενέστερα επιμετρούμενα στο αποσβεσμένο κόστος».
- γ) Λήψη βραχυπρόθεσμου τραπεζικού δανείου ύψους 1.000.000 ευρώ. Το δάνειο έχει αρχικά έξοδα 20.000 ευρώ τα οποία καταβλήθηκαν εφάπαξ με τη λήψη του δανείου. Το δάνειο θα αποτιμηθεί στην αναπόσβεστη αξία με τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου.

Ζητείται: Να διενεργηθούν οι λογιστικές εγγραφές για την αναγνώριση των παραπάνω χρηματοοικονομικών μέσων.

Λύση

α) Η λογιστική εγγραφή της απόκτησης των μετοχών που διαπραγματεύονται στο Χ.Α. είναι η ακόλουθη:

Λογαριασμοί - Αιτιολογία	Χρέωση	Πίστωση
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων	200.000	
Έξοδα προμηθειών	8.000	
Χρηματικά διαθέσιμα		208.000
Αιτ.: Αγορά μετοχών διαπραγματεύσιμων στο Χ.Α.		

β) Η λογιστική εγγραφή της απόκτησης του ομολόγου υπό το άρτιο είναι η ακόλουθη:

Λογαριασμοί - Αιτιολογία	Χρέωση	Πίστωση
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στο αποσβεσμένο κόστος	905.000	
Χρηματικά διαθέσιμα		905.000
Αιτ.: Αγορά ομολόγου υπό το άρτιο		

γ) Η λογιστική εγγραφή της λήψης του δανείου είναι η ακόλουθη:

Λογαριασμοί - Αιτιολογία	Χρέωση	Πίστωση
Χρηματικά διαθέσιμα	980.000	
Βραχυπρόθεσμα δάνεια		980.000
Αιτ.: Λήψη βραχυπρόθεσμου δανείου Τραπέζης..		

2ο. Παράδειγμα αναγνώρισης χρηματοοικονομικών μέσων

Δεδομένα: Κατά τη διάρκεια της χρήσης 2021 η Εταιρεία CAPITAL A.E. χορηγεί σε θυγατρική της δάνειο ύψους διάρκειας 4 ετών και ύψους 10.000.000 ευρώ. Το δάνειο, το οποίο είναι άτοκο, θα αποπληρωθεί στο σύνολο του στο τέλος των τεσσάρων ετών. Ένα παρόμοιο έντοκο δάνειο από την αγορά έχει ετήσιο επιτόκιο 10%.

Ζητείται: Να προσδιοριστεί ο τρόπος αρχικής αναγνώρισης του δανείου από την CAPITAL A.E..

Λύση

Κατά την αρχική του αναγνώριση, το δάνειο πρέπει να αναγνωριστεί στην εύλογη του αξία με βάση το επιτόκιο της αγοράς του 10%. Η εύλογη αξία του δανείου υπολογίζεται ως ακολούθως:

Πορή	10.000.000
Συν/ Προεξ. (4 ετη)	1,4641
Παρούσα Αξία	6.830.135

Η Εταιρεία θα αναγνωρίσει το δάνειο στην εύλογη αξία του ως εξής:

Λογαριασμοί - Αιτιολογία	Χρέωση	Πίστωση
Δάνεια και απαιτήσεις	6.830.135	
Ζημία εύλογης αξίας	3.169.865	
Χρηματικά διαθέσιμα		10.000.000
Αιτ.: Χορήγηση δανείου σε θυγατρική		

3ο. Παράδειγμα αναγνώρισης χρηματοοικονομικών μέσων

Δεδομένα: Την 1/1/2021 η Εταιρεία INVESTMENTS A.E. αγοράζει ένα ομόλογο διάρκειας τεσσάρων ετών και ονομαστικής αξίας 10.000.000 ευρώ έναντι 9.500.000 ευρώ. Η απόκτηση του ομολόγου επιβαρύνθηκε με προμήθεια αγοράς ποσού 100.000 ευρώ. Το ομόλογο έχει ονομαστικό επιτόκιο 5% και αποδίδει τόκο στο τέλος κάθε έτους. Η Εταιρεία κατέταξε το ομόλογο στην κατηγορία «επιμετρούμενο στο αποσβεσμένο κόστος».

Ζητείται: Να διενεργηθούν οι λογιστικές εγγραφές της αρχικής αναγνώρισης του ομολόγου καθώς και οι εγγραφές μέχρι τη λήξη του ομολόγου.

Λύση

Κατά την αρχική του αναγνώριση το ομόλογο θα αποτιμηθεί στο αποσβεσμένο κόστος με τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου, η οποία συνίσταται στην εύρεση εκείνου του επιτοκίου που εξισώνει τις προεξοφλημένες ταμειακές εισροές του ομολόγου με το κόστος κτήσης του.

Το ονομαστικό επιτόκιο του ομολόγου είναι 5%. Επομένως, ο ετήσιος τόκος από το ομόλογο ισούται με $10.000.00 * 5\% = 500.000$ ευρώ. Το πραγματικό επιτόκιο βρίσκεται μέσω της επίλυσης της παρακάτω εξίσωσης:

$$9.600.000 = \frac{500.000}{(1+i)} + \frac{500.000}{(1+i)^2} + \frac{500.000}{(1+i)^3} + \frac{10.500.000}{(1+i)^4}$$

Σημ.: Για την επίλυση της παραπάνω εξίσωσης χρησιμοποιούμε τη συνάρτηση IRR του Microsoft Excel, από την οποία προκύπτει ότι το πραγματικό επιτόκιο του ομολόγου ισούται με 6,16%. Ο πίνακας απόσβεσης του ομολόγου έχεις ως εξής:

Έτος	Εισροές	Εισροές	Απόσβεση	Αναπόσβεστο Κόστος
	Βάσει του Ονομαστικού Επιτοκίου	Βάσει του Πραγματικού Επιτοκίου		
				9.600.000
2021	500.000	591.222	91.222	9.691.222
2022	500.000	596.840	96.840	9.788.061
2023	500.000	602.804	102.804	9.890.865
2024	10.500.000	609.135	9.890.865	0

Οι λογιστικές εγγραφές από την αρχική αναγνώριση του ομολόγου μέχρι και τη λήξη του έχουν ως ακολούθως:

Ημ.	Λογαριασμοί - Αιτιολογία	Χρέωση	Πίστωση
31/12/2021	Χρηματικά διαθέσιμα	500.000	
	Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στο αποσβεσμένο κόστος	91.222	
	Τόκοι ομολόγων		591.222
	Αιτ.: Λογισμός τόκων ομολόγου χρήσης		

Ημ.	Λογαριασμοί - Αιτιολογία	Χρέωση	Πίστωση
31/12/2022	Χρηματικά διαθέσιμα	500.000	
	Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στο αποσβεσμένο κόστος	96.840	
	Τόκοι ομολόγων		596.840
	Αιτ.: Λογισμός τόκων ομολόγου χρήσης		

Ημ.	Λογαριασμοί - Αιτιολογία	Χρέωση	Πίστωση
31/12/2023	Χρηματικά διαθέσιμα	500.000	
	Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στο αποσβεσμένο κόστος	102.804	
	Τόκοι ομολόγων		602.804
	Αιτ.: Λογισμός τόκων ομολόγου χρήσης		

Ημ.	Λογαριασμοί - Αιτιολογία	Χρέωση	Πίστωση
31/12/2024	Χρηματικά διαθέσιμα	10.500.000	
	Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στο αποσβεσμένο κόστος		9.890.865
	Τόκοι ομολόγων		609.135
	Αιτ.: Λήξη ομολόγου		

1ο. Παράδειγμα μεταγενέστερης επιμέτρησης χρηματοοικονομικών μέσων

Δεδομένα: Την 1/12/2021 η Εταιρεία ΔΡΑΣΤΙΚΗ Α.Ε. αγόρασε τοις μετρητοίς 10.000 μετοχές της Εταιρείας ΜΕΤΑΛΛΕΙΑ Α.Ε. που διαπραγματεύονται στο Χρηματιστήριο Αθηνών έναντι 20 ευρώ ανά μετοχή. Η αγορά των μετοχών επιβαρύνθηκε με προμήθεια ποσού 1 ευρώ ανά μετοχή. Η Εταιρεία καταχώρησε τις μετοχές αυτές στην κατηγορία «αποτιμώμενες στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων». Στις 31/12/2021 η τιμή της μετοχής ανήλθε στα 22 ευρώ. Στις 31/1/2022 η Εταιρεία πουλάει 5.000 μετοχές της ΜΕΤΑΛΛΕΙΑ Α.Ε. σε τιμή 18 ευρώ ανά μετοχή.

Ζητείται: Να διενεργηθούν οι λογιστικές εγγραφές για τα παραπάνω γεγονότα.

Λύση

α) Η λογιστική εγγραφή της απόκτησης των μετοχών που διαπραγματεύονται στο Χ.Α. είναι η ακόλουθη:

Ημ.	Λογαριασμοί - Αιτιολογία	Χρέωση	Πίστωση
1/12/2021	Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων	200.000	
	Χρηματικά διαθέσιμα		200.000
	Αιτ.: Αγορά μετοχών διαπραγματεύσιμων στο Χ.Α.		

Οι προμήθειες για την αγορά καταχωρούνται στα αποτελέσματα της χρήσης μέσω της ακόλουθης λογιστικής εγγραφής:

Ημ.	Λογαριασμοί - Αιτιολογία	Χρέωση	Πίστωση
1/12/2021	Έξοδα προμηθειών	10.000	
	Χρηματικά διαθέσιμα		10.000
	Αιτ.: Προμήθειες αγοράς μετοχών διαπραγματεύσιμων στο Χ.Α.		

Η τιμή της μετοχής στις 31/12/2021 έχει ανέλθει κατά 2 ευρώ. Επομένως, στις 31/12/2021 η Εταιρεία θα εγγράψει μέσω των αποτελεσμάτων ένα κέρδος από την αποτίμηση των μετοχών ύψους $10.000 * 2 = 20.000$ ευρώ, ως ακολούθως:

Ημ.	Λογαριασμοί - Αιτιολογία	Χρέωση	Πίστωση
31/12/2021	Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων	20.000	
	Κέρδη από αποτίμηση μετοχών στην εύλογη αξία		20.000
	Αιτ.: Αποτίμηση μετοχών διαπραγματεύσιμων στο Χ.Α.		

Στις 31/1/2022 η Εταιρεία πουλάει 5.000 μετοχές σε τιμή 18 ευρώ ανά μετοχή. Από την πώληση αυτή η Εταιρεία υπέστη μια ζημία ύψους 20.000 ευρώ, η οποία υπολογίζεται ως ακολούθως:

	Ανά μετοχή	Σύνολο (5.000 μετοχές)
Τιμή πώλησης 31/1/2022	18	90.000
Τιμή αποτίμησης 31/12/2021	22	110.000
Ζημία	-4	-20.000

Η λογιστική εγγραφή της πώλησης των 5.000 μετοχών είναι η ακόλουθη:

Ημ.	Λογαριασμοί - Αιτιολογία	Χρέωση	Πίστωση
31/1/2022	Χρηματικά διαθέσιμα	90.000	
	Ζημία από πώληση μετοχών	20.000	
	Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων		110.000
	Αιτ.: Πώληση μετοχών διαπραγματεύσιμων στο Χ.Α.		

2ο. Παράδειγμα μεταγενέστερης επιμέτρησης χρηματοοικονομικών μέσων

Δεδομένα: Την 1/12/2021 η Εταιρεία ΔΑΝΕΙΖΟΜΕΝΗ Α.Ε. λαμβάνει ένα τραπεζικό δάνειο ύψους 10.000.000 ευρώ. Τα έξοδα του δανείου ήταν 400.000 ευρώ και καταβλήθηκαν την 1/1/2021. Το δάνειο έχει διάρκεια 4 ετών και θα πληρωθεί σε 4 ετήσιες δόσεις. Το ετήσιο επιτόκιο του είναι 5% και η ετήσια δόση διαμορφώνεται στις 2.900.000 ευρώ. Η Εταιρεία κατέταξε το δάνειο στην κατηγορία «επιμετρούμενο στο αποσβεσμένο κόστος» με τη μέθοδο του «πραγματικού επιτοκίου».

Ζητείται: Να διενεργηθούν οι λογιστικές εγγραφές για το παραπάνω δάνειο, από τη λήψη του την 1/1/2021 μέχρι και την λήξη του στις 31/12/2024.

Λύση:

Το δάνειο θα αποτιμηθεί στο αποσβεσμένο κόστος με τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου. Θα πρέπει να βρεθεί το επιτόκιο που εξισώνει τις προεξοφλημένες ταμειακές εκροές του δανείου με το καθαρό ποσό που ελήφθη την 1/1/2021, ήτοι τα 9.600.000 ευρώ.

Το πραγματικό επιτόκιο βρίσκεται μέσω της επίλυσης της παρακάτω εξίσωσης:

$$9.600.000 = \frac{2.900.000}{(1+i)} + \frac{2.900.000}{(1+i)^2} + \frac{2.900.000}{(1+i)^3} + \frac{2.900.000}{(1+i)^4}$$

Σημ.: Για την επίλυση της παραπάνω εξίσωσης χρησιμοποιούμε τη συνάρτηση IRR του Microsoft Excel, από την οποία προκύπτει ότι το πραγματικό επιτόκιο του δανείου ισούται με 8,02%. Ο πίνακας απόσβεσης του δανείου έχεις ως εξής:

Έτος	Δόσεις Δανείου	Τόκοι	Απόσβεση Κεφαλαίου	Αναπόσβεστο Υπόλοιπο
		Βάσει του Πραγματικού Επιτοκίου		
				9.600.000
2021	2.900.000	770.321	2.129.679	7.470.321
2022	2.900.000	599.432	2.300.568	5.169.754
2023	2.900.000	414.830	2.485.170	2.684.584
2024	2.900.000	215.416	2.684.584	0

Οι λογιστικές εγγραφές από την αρχική αναγνώριση του δανείου μέχρι και τη λήξη του έχουν ως εξής:

Ημ.	Λογαριασμοί - Αιτιολογία	Χρέωση	Πίστωση
1/1/2021	Χρηματικά διαθέσιμα	9.600.000	
	Δάνεια		9.600.000
	Αιτ.: Λήψη τραπεζικού δανείου		

Ημ.	Λογαριασμοί - Αιτιολογία	Χρέωση	Πίστωση
31/12/2021	Τόκοι δανείων	770.321	
	Δάνεια	2.129.679	
	Χρηματικά διαθέσιμα		2.900.000
	Αιτ.: Καταβολή α' δόσης δανείου		

Ημ.	Λογαριασμοί - Αιτιολογία	Χρέωση	Πίστωση
31/12/2022	Τόκοι δανείων	599.432	
	Δάνεια	2.300.568	
	Χρηματικά διαθέσιμα		2.900.000
	Αιτ.: Καταβολή β' δόσης δανείου		

Ημ.	Λογαριασμοί - Αιτιολογία	Χρέωση	Πίστωση
31/12/2023	Τόκοι δανείων	414.830	
	Δάνεια	2.485.170	
	Χρηματικά διαθέσιμα		2.900.000
	Αιτ.: Καταβολή γ' δόσης δανείου		

Ημ.	Λογαριασμοί - Αιτιολογία	Χρέωση	Πίστωση
31/12/2024	Τόκοι δανείων	215.416	
	Δάνεια	2.684.584	
	Χρηματικά διαθέσιμα		2.900.000
	Αιτ.: Καταβολή δ' δόσης δανείου		

3ο. Παράδειγμα μεταγενέστερης επιμέτρησης χρηματοοικονομικών μέσων

Δεδομένα: Την 1/12/2021 η Εταιρεία ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ Α.Ε. αγοράζει τοις μετρητοίς 2.000 τίτλους εταιρικού ομολόγου διαπραγματεύσιμου σε Χρηματιστήριο έναντι 100 ευρώ ανά τίτλο. Η εταιρεία κατέταξε το ομόλογο αυτό στην κατηγορία του «μεταγενέστερα επιμετρούμενου στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων (ιδίων κεφαλαίων)». Στις 31/12/2021 η τιμή του ομολογιακού τίτλου στο Χρηματιστήριο είναι 105 ευρώ. Την 27/1/2022 η εταιρεία πουλάει 600 τίτλους έναντι 98 ευρώ έκαστο.

Ζητείται: Να διενεργηθούν οι λογιστικές εγγραφές για τις παραπάνω συναλλαγές αφού αγνοηθούν, για λόγους απλοποίησης, το επιτόκιο και οι τόκοι που έχει το ομόλογο.

Λύση:

Η λογιστική εγγραφή της αγοράς των 2.000 τίτλων την 1/12/2021 είναι η ακόλουθη:

Ημ.	Λογαριασμοί - Αιτιολογία	Χρέωση	Πίστωση
1/12/2021	Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω των λοιπων συνολικών εισ/των	200.000	
	Χρηματικά διαθέσιμα		200.000
	Αιτ.: Αγορά ομολόγων διαπραγματεύσιμων στο Χρηματιστήριο		

Η λογιστική εγγραφή της αποτίμησης των 2.000 τίτλων την 31/12/2021 είναι η ακόλουθη:

Ημ.	Λογαριασμοί - Αιτιολογία	Χρέωση	Πίστωση
31/12/2021	Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω των λοιπων συνολικών εισ/των	10.000	
	Λοιπά συνολικά έσοδα		10.000
	Αιτ.: Αποτίμηση ομολόγων διαπραγματεύσιμων στο Χρηματιστήριο		

Η λογιστική εγγραφή της πώλησης 600 τίτλων την 27/1/2022 είναι η ακόλουθη:

Ημ.	Λογαριασμοί - Αιτιολογία	Χρέωση	Πίστωση
27/1/2022	Χρηματικά διαθέσιμα	58.800	
	Λοιπά συνολικά έσοδα	4.200	
	Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω των λοιπων συνολικών εισ/των		63.000
	Αιτ.: Πώληση ομολόγων διαπραγματεύσιμων στο Χρηματιστήριο		

Παράδειγμα παύσης αναγνώρισης χρηματοοικονομικού μέσου

Δεδομένα: Η Εταιρεία ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΑΚΗ Α.Ε. κατέχει στην κατηγορία των χρηματοοικονομικών της στοιχείων «μεταγενέστερα επιμετρούμενα μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων» ένα εταιρικό ομόλογο κόστους 100.000 ευρώ, το οποίο αγόρασε στις 2/10/2021. Η εύλογη αξία του ομολόγου αυτού στις 31/12/2021 ανέρχεται στις 105.000 ευρώ. Η Εταιρεία αποφασίζει να πουλήσει το ομόλογο στις 25/2/2022 έναντι αντί 111.000 ευρώ.

Ζητείται: Να προσδιοριστεί το κέρδος που θα εμφανιστεί στα αποτελέσματα της χρήσης 2022 από την πώληση του ομολόγου.

Λύση:

Το ομόλογο έχει ταξινομηθεί στην κατηγορία των «μεταγενέστερα επιμετρούμενων μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων». Συνεπώς, το κέρδος των $105.000 - 100.000 = 5.000$ ευρώ κατά την αποτίμηση του στις 31/12/2021 θα εμφανιστεί στα ίδια κεφάλαια μέσω της εξής λογιστικής εγγραφής:

Ημ.	Λογαριασμοί - Αιτιολογία	Χρέωση	Πίσωση
31/12/2021	Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω των λοιπων συνολικών εισ/των	5.000	
	Λοιπά συνολικά έσοδα		5.000
	Αιτ.: Αποτίμηση ομολόγων		

Με την πώληση του ομολόγου, η Εταιρεία παύει να το αναγνωρίζει στα κατεχόμενα χρηματοοικονομικά περιουσιακά της στοιχεία. Το κέρδος που θα καταχωρηθεί στα αποτελέσματα της χρήσης 2022 από την πώληση του ομολόγου είναι το ακόλουθο:

Τίμημα Πώλησης 25/2/2022	111.000
Μείον: Αποτίμηση στις 31/12/2021	-105.000
Πλέον: Μεταφορά κέρδους από Ι.Κ.	5.000
Αποτέλεσμα (κέρδος) διαγραφής	11.000

Λύση:

Η λογιστική εγγραφή που θα διενεργήσει η Εταιρεία για την πώληση του ομολόγου είναι η ακόλουθη:

Ημ.	Λογαριασμοί - Αιτιολογία	Χρέωση	Πίσωση
25/2/2022	Χρηματικά διαθέσιμα	111.000	
	Λοιπά συνολικά έσοδα	5.000	
	Κέρδος από πώληση ομολόγων (αποτελέσματα)		11.000
	Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω των λοιπων συνολικών εισ/των		105.000
	Αιτ.: Πώληση ομολόγων		

Παράδειγμα απομείωσης χρηματοοικονομικών μέσω ν

Δεδομένα: Την 31/12/2021 η Εταιρεία ΔΡΑΣΤΙΚΗ Α.Ε. εμφανίζει τις ακόλουθες χρηματοοικονομικές απαιτήσεις στον Ισολογισμό της:

- α) Απαίτηση από τον πελάτη της Α ύψους 40.000 ευρώ, η οποία προέρχεται από πώληση προϊόντων που έλαβε χώρα στις 30/09/2021 με χορήγηση πίστωσης τριών μηνών.
- β) Απαίτηση από τον πελάτη της Β ύψους 30.000 ευρώ, η οποία προέρχεται από πώληση προϊόντων που πραγματοποιήθηκε την 31/12/2021 με χορήγηση τρίμηνης πίστωσης.

Κατά την 31/12/2021 ισχύουν τα ακόλουθα:

- α) Ο πελάτης Α αδυνατεί να πληρώσει το ποσό και ζητά πίστωση ενός έτους, δηλαδή αιτείται την αποπληρωμή της υποχρέωσης του στις 31/12/2022.
- β) Ο πελάτης Β αντιμετωπίζει ταμειακά προβλήματα, λόγω των οποίων η Εταιρεία εκτιμά κατά την 31/12/2021 ότι θα εισπράξει το 60% της συνολικής απαίτησης, ήτοι ποσό $30.000 * 60\% = 18.000$ ευρώ.

Ζητείται: Να διενεργηθεί αποτίμηση των δύο παραπάνω απαιτήσεων στις 31/12/2021 εάν υποθέσουμε ότι το πραγματικό επιτόκιο είναι 6%.

Λύση:

α) Η χορήγηση πίστωσης ενός έτους στον πελάτη Α αποτελεί αντικειμενική απόδειξη ότι η συγκεκριμένη απαίτηση έχει υποστεί απομείωση. Συνεπώς, στις 31/12/2021 η Εταιρεία πρέπει να υπολογίσει την εύλογη αξία της απαίτησης των 40.000 ευρώ και να τη συγκρίνει με την λογιστική της αξία.

Η εύλογη αξία της απαίτησης είναι η παρούσα αξία των αναμενόμενων ροών που θα προκύψουν στις 31/12/2022, ήτοι:

$$\text{Π.Α.} = \frac{40.000}{(1+0,6)} = 25.000$$

Καθώς, η εύλογη αξία είναι μικρότερη από τη λογιστική αξία θα πρέπει να καταχωρηθεί μία ζημιά απομείωσης ύψους $40.000 - 25.000 = 15.000$ ευρώ.

Η λογιστική εγγραφή της απομείωσης είναι η ακόλουθη:

Λογαριασμοί - Αιτιολογία	Χρέωση	Πίστωση
Ζημία απομείωσης απαιτήσεων από πελάτες	15.000	
Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις		15.000
Αιτ.: Λογισμός ζημίας απομείωσης απαιτήσεων (πελάτης Α)		

β) Για τον πελάτη Β η ζημία απομείωσης ανέρχεται σε $30.000 - 18.000 = 12.000$ ευρώ. Συνεπώς, για τον πελάτη Β, Η Εταιρεία θα διενεργήσει την ακόλουθη λογιστική εγγραφή:

Λογαριασμοί - Αιτιολογία	Χρέωση	Πίστωση
Ζημία απομείωσης απαιτήσεων από πελάτες	12.000	
Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις		12.000
Αιτ.: Λογισμός ζημίας απομείωσης απαιτήσεων (πελάτης Β)		

1ο. Παράδειγμα παραγώγων

Δεδομένα: Η Εταιρεία ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ Α.Ε. αγοράζει στις 30/11/2021 από το Χρηματιστήριο Παραγώγων ένα δικαίωμα αγοράς (call option) επί της μετοχής της εταιρείας ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ Α.Ε., που της δίνει το δικαίωμα να αγοράσει 5.000 μετοχές της εταιρείας αυτής έναντι 10 ευρώ την κάθε μία. Για την αγορά του δικαιώματος η ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ Α.Ε. κατέβαλε 2.000 ευρώ, ήτοι $0,4 \text{ ευρώ} \times 5.000 \text{ δικαιώματα}$. Το συμβόλαιο λήγει στις 31/1/2022 και διακανονίζεται με φυσική παράδοση. Η αξία του δικαιώματος στις 31/12/2021 στο χρηματιστήριο είναι 2.400 ευρώ. Στις 31/1/2022 η τρέχουσα τιμή της μετοχής της ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ Α.Ε. στο Χρηματιστήριο Αξιών έχει τρέχουσα αξία 12 ευρώ, γεγονός το οποίο ωθεί την ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ Α.Ε. στο να ασκήσει το δικαίωμα αγοράς των 5.000 μετοχών έναντι 10 ευρώ την κάθε μία. Η Εταιρεία καταχωρεί τις μετοχές της ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ Α.Ε. που αποκτά στην κατηγορία «αποτιμώμενες στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων».

Ζητείται: Να διενεργηθούν οι λογιστικές εγγραφές για τις παραπάνω συναλλαγές.

Λύση:

Η εγγραφή για την αγορά του δικαιώματος αγοράς στις 30/11/2021 είναι η εξής:

Ημ.	Λογαριασμοί - Αιτιολογία	Χρέωση	Πίστωση
30/11/2021	Παράγωγα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία	2.000	
	Χρηματικά διαθέσιμα		2.000
	Αιτ.: Αγορά δικαιώματος αγοράς μετοχών		

Η εγγραφή για την αποτίμηση του δικαιώματος αγοράς στις 31/12/2021 είναι η εξής:

Ημ.	Λογαριασμοί - Αιτιολογία	Χρέωση	Πίστωση
31/12/2021	Παράγωγα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία	400	
	Κέρδη από παράγωγα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία		400
	Αιτ.: Αποτίμηση δικαιώματος αγοράς μετοχών		

Η εγγραφή για την άσκηση του δικαιώματος αγοράς στις 31/1/2022 είναι η εξής:

Ημ.	Λογαριασμοί - Αιτιολογία	Χρέωση	Πίστωση
31/1/2022	Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων	52.400	
	Παράγωγα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία		2.400
	Χρηματικά διαθέσιμα		50.000
	Αιτ.: Άσκηση δικαιώματος αγοράς μετοχών		

2ο. Παράδειγμα παραγώγων

Δεδομένα: Η Εταιρεία ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ Α.Ε. αγοράζει ομολογίες ενός μετατρέψιμου ομολογιακού δανείου που έχει εκδώσει η Εταιρεία ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ Α.Ε. έναντι 2.000.000 ευρώ με μετρητά. Το δάνειο έχει διάρκεια 4 ετών με ονομαστικό επιτόκιο 5% και είναι μετατρέψιμο σε κοινές μετοχές της ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ Α.Ε.. Η Εταιρεία μπορεί να ασκήσει το δικαίωμα της ανά πάσα στιγμή μέχρι τη λήξη του δανείου και να αποκτήσει 200.000 κοινές μετοχές της ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ Α.Ε.. Η εύλογη αξία του δικαιώματος της μετατροπής κατά την ημερομηνία απόκτησης της επένδυσης ήταν 250.000 ευρώ. Η ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ Α.Ε. έχει κατατάξει τις ομολογίες στην κατηγορία «χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στο αποσβεσμένο κόστος».

Ζητείται: Να προσδιοριστεί η λογιστική αντιμετώπιση της αρχικής αναγνώρισης των ομολογιών.

Λύση:

Το δικαίωμα μετατροπής σε κοινές μετοχές της ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ Α.Ε. αποτελεί ένα ενσωματωμένο παράγωγο το οποίο πρέπει να διαχωριστεί από την κύρια σύμβαση του δανείου και να λογιστικοποιηθεί ξεχωριστά αν:

- α) Τα οικονομικά χαρακτηριστικά και οι κίνδυνοι του ενσωματωμένου παραγώγου δεν είναι στενά συνδεδεμένα με τα οικονομικά χαρακτηριστικά και τους κινδύνους του κύριου συμβολαίου.
- β) Ένα χωριστό χρηματοοικονομικό μέσο, με τους ίδιους όρους όπως το ενσωματωμένο παράγωγο, θα πληρούσε τον ορισμό ενός παραγώγου.
- γ) Το υβριδικό συμβόλαιο δεν επιμετράται στην εύλογη αξία με αναγνώριση των μεταβολών της εύλογης αξίας στα αποτελέσματα.

Η Εταιρεία ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ Α.Ε. θα διενεργήσει την ακόλουθη εγγραφή κατά την αρχική αναγνώριση:

Λογαριασμοί - Αιτιολογία	Χρέωση	Πίστωση
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στο αποσβεσμένο κόστος	1.750.000	
Παράγωγα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία	250.000	
Χρηματικά διαθέσιμα		2.000.000
Αιτ.: Αγορά μετατρέψιμων ομολογιών		

2ο. Παράδειγμα παραγώνων

Δεδομένα: Την 1/5/2021 η επιχείρηση ΕΠΕΝΔΥΤΕΣ Α.Ε. αγόρασε 2.000 δικαιώματα αγοράς μετοχών της ΑΛΟΥΜΙΝΑ ΑΕ. Την 1/5/2021 η χρηματιστηριακή τιμή της ΑΛΟΥΜΙΝΑ Α.Ε. είναι 40 ευρώ. Η τιμή άσκησης των δικαιωμάτων είναι επίσης 40 ευρώ και λήγουν στις 21/7/2021. Το τίμημα για την απόκτηση κάθε ενός δικαιώματος την 1/5/2021 ήταν 2 ευρώ. Περαιτέρω, δίνονται οι ακόλουθες πληροφορίες αναφορικά με τις τιμές των δικαιωμάτων και τις τρέχουσες τιμές της μετοχής της ΑΛΟΥΜΙΝΑ Α.Ε.:

Ημερομηνία	Εύλογη αξία των 2.000 δικαιωμάτων	Τρέχουσα Τιμή 2.000 Μετοχών
1/5/2021	4.000	80.000
31/5/2021	3.600	70.000
31/6/2021	3.400	66.000
21/7/2021	5.000	90.000

Ζητείται: Να διενεργηθούν οι λογιστικές εγγραφές από την απόκτηση των δικαιωμάτων την 1/5/2021 μέχρι και τη λήξη τους στις 21/7/2021 με δεδομένο ότι τα συγκεκριμένα δικαιώματα δεν χρησιμοποιούνται για αντιστάθμιση και, επομένως, αποτιμώνται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων.

Λύση:

Η αγορά ενός δικαιώματος αγοράς μετοχών απαιτεί την καταβολή ενός ελάχιστου τιμήματος, ήτοι 2.000 δικαιώματα * 2 ευρώ ανά δικαίωμα = 4.000 ευρώ. Συνεπώς, το παράγωγο αρχικά θα αναγνωρισθεί στο κόστος που είναι η εύλογη αξία του δικαιώματος κατά τη χρονική στιγμή της αγοράς, ήτοι στις 4.000 ευρώ μέσω της ακόλουθης λογιστικής εγγραφής:

Ημ.	Λογαριασμοί - Αιτιολογία	Χρέωση	Πίστωση
1/5/2021	Παράγωγα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία	4.000	
	Χρηματικά διαθέσιμα		4.000
	Αιτ.: Αγορά δικαιώματος αγοράς μετοχών		

Το δικαίωμα αγοράς μεταγενέστερα επιμετράται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων. Για την αποτίμηση του δικαιώματος στις 31/5/2021 διενεργείται η ακόλουθη λογιστική εγγραφή:

Ημ.	Λογαριασμοί - Αιτιολογία	Χρέωση	Πίστωση
31/5/2021	Ζημία επιμέτρησης παραγώνων χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων	400	
	Παράγωγα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία		400
	Αιτ.: Αποτίμηση δικαιώματος αγοράς μετοχών		

Για την αποτίμηση του δικαιώματος στις 30/6/2021 διενεργείται η ακόλουθη λογιστική εγγραφή:

Ημ.	Λογαριασμοί - Αιτιολογία	Χρέωση	Πίσωση
30/6/2021	Ζημία επιμέτρησης παραγώνων χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων	200	
	Παράγωγα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία		200
	Αιτ.: Αποτίμηση δικαιώματος αγοράς μετοχών		

Για την αποτίμηση του δικαιώματος στις 21/7/2021 διενεργείται η ακόλουθη λογιστική εγγραφή:

Ημ.	Λογαριασμοί - Αιτιολογία	Χρέωση	Πίσωση
21/7/2021	Παράγωγα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία	1.600	
	Κέρδος επιμέτρησης παραγώνων χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων		1.600
	Αιτ.: Αποτίμηση δικαιώματος αγοράς μετοχών		

Καθώς στις 21/7/2021, δηλαδή κατά την ημερομηνία λήξης των δικαιωμάτων, η τιμή εξάσκησης είναι 40 ευρώ ενώ η τρέχουσα τιμή της μετοχής της ΑΛΟΥΜΙΝΑ Α.Ε. είναι 45 ευρώ, η Εταιρεία ΕΠΕΝΔΥΤΕΣ Α.Ε. εξασκεί το δικαίωμα αγοράς και αποκτά 2.000 μετοχές της ΑΛΟΥΜΙΝΑ Α.Ε.. Η Εταιρεία καταχωρεί τις μετοχές της ΑΛΟΥΜΙΝΑ Α.Ε. που αποκτά στην κατηγορία «αποτιμώμενες στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων». Για την απόκτηση αυτή διενεργείται η ακόλουθη λογιστική εγγραφή:

Ημ.	Λογαριασμοί - Αιτιολογία	Χρέωση	Πίσωση
21/7/2021	Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων	85.000	
	Παράγωγα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία		5.000
	Χρηματικά διαθέσιμα		80.000
	Αιτ.: Άσκηση δικαιώματος αγοράς μετοχών		